

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL
4º ESO
ANO ACADÉMICO 2022/ 2023

Curso: 4º de EDUCACIÓN SECUNDARIA OBLIGATORIA
IESP PEDRA DA AGUIA (A Ponte do Porto)

Francisco Javier Brey Ferreiro

Xefe de departamento

INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	3
Alumnado.....	4
Características singulares.....	4
Alumnado que presenta dificultades de 4ºESO.....	5
NORMATIVAS. LEGISLACIÓN ESTATAL E AUTONÓMICA.....	5
LEGISLACIÓN ESTATAL.....	5
MARCO LEGAL.....	6
LOMLOE.....	6
LOMCE.....	6
LEGISLACIÓN AUTONÓMICA.....	7
DATOS DO DEPARTAMENTO.....	10
Material didáctico do Departamento de Educación Plástica.....	10
Equipación da Aula de Educación Plástica.....	10
Material de traballo obrigatorio para cada alumno.....	11
OBXECTIVOS DE ETAPA.....	12
CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	15
EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL 4º ESO.....	16
Obxectivos.....	16
Contidos e actividades de aprendizaxe.....	18
Temporalización e sesións.....	25
Criterios de avaliación, competencias básicas e contidos mínimos.....	26
Instrumentos de avaliación para cada estándar de aprendizaxe.....	31
METODOLOXÍA.....	33
Metodoloxía online.....	36
AVALIACIÓN.....	36
Avaliación inicial.....	37
Procedementos de avaliación.....	38
Avaliación contínua presencial.....	38
Avaliación contínua semi presencial.....	39
Avaliación contínua non presencial.....	40
Instrumentos de avaliación.....	40
Avaliación final.....	40
Avaliación Ordinaria de Xuño.....	41
Recuperación e avaliación de pendentos.....	41
Recuperación de alumnos pendentes nas dúas últimas semanas de Xuño.....	43
AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE.....	43
Procedementos.....	44
AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN E DA PRÁCTICA DOCENTE.....	45

Avaliación da programación didáctica.....	45
Avaliación da práctica docente.....	46
ELEMENTOS TRANSVERSAIS.....	48
MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE.....	49
ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR E PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO.....	50
ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC DO CENTRO.....	51
ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	52
Actividades complementarias.....	53
COMUNICACIÓN DA PROGRAMACIÓN AO ALUMNADO.....	53

INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

A presente programación didáctica está dirixida ao alumnado que cursa a materia de Educación plástica, visual e audiovisual no IESP Pedra da Aguia, un centro de titularidade pública situado na Vila de Ponte do Porto, pertencente ao concello de Camariñas, na comunidade autónoma de Galicia,. Segun los datos publicados por el INE a 1 de Enero de 2021 el número de habitantes en Camariñas es de 5.224, 15 habitantes mas que el en el año 2020..

Camariñas é unha vila maniñeira na que a pesca, o marisqueo, a acuicultura (na que Camariñas é referente mundial), encaixe de bolillos e o turismo son a súa principal fonte de riqueza, aínda que tamén existe una importante conservera, Industrias Cerdeimar.

A xornada do centro é de mañá e tarde (a tarde soamente inclúe o martes) ao ofertarse ESO. O seu modelo educativo fundamentase no pluralismo, nos valores democráticos de convivencia e unha metodoloxía activa. Por isto, a acción educativa basearase na proposta de LOMCE con respecto á solidariedade, a cooperación, ao diálogo, a tolerancia e o respecto, rexeitando calquera tipo de comportamento discriminatorio.

Alumnado.

1º ESO A	25		
1º ESO B	25		
2º ESO A	21		
2º ESO B	21		
3º ESO A	22	4º ESO A	18
3º ESO B	23	4º ESO B	23
Total 1er ciclo	92	Total 2º ciclo	68

TOTAL ALUMNOS: 161

Contamos cunha aula para Necesidades Educativas Especiais que atende neste curso a:

- 1º ESO: 2 ACS e alumnado con dificultades de diferente tipo e repetidores de Educación Primaria.

- 2º ESO: 2 ACS e alumnado con dificultades de diferente tipo e repetidores de Educación Primaria.

Características singulares.

Somos Centro Plurilingüe: Impártense en inglés a Ed. Plástica e Visual de 1º ESO e 3º ESO, os Hábitos Saudables de 2º ESO e Xeografía e Historia en 4º ESO.

As faltas de asistencia serán recollidas no XADE.

Alumnado que presenta dificultades de 4ºESO.

1. ARÉN PASANTES, MIGUEL ÁNGEL. Repetiu 2º ESO. Repetidor de 2º E.P. e flexibiliza en 6º E.P. *Presenta un grao de discapacidade do 39%. Transplantado de ril e necesita ir ao baño.* Gústalle que o traten coma os demais. Tivo ACS en practicamente todo, que este ano hai que actualizar.

2. GONZÁLEZ LÓPEZ, MARCOS. Moi bo academicamente pero manifesta problemas de integración e relación. *Problemas de tiroides e moi introvertido.*

3. BOTANA MARTÍNEZ, PABLO. Posibles problemas de integración. “Peculiar”. Reacciona impulsivamente ante situacións non esperadas ou provocacións por parte dos demais. Pendente de valoración. Morreulle a súa nai no curso pasado. Fixo un grande esforzo por recuperar as materias suspensas durante o curso e pasou a 4º con física e tecnoloxía pendentes de 3º ESO.

NORMATIVAS. LEXISLACIÓN ESTATAL E AUTONÓMICA.

O instituto cumpre co Real Decreto 132/200, de 12 de febreiro, polo que se establecen os requisitos mínimos dos centros que impartan as ensinanzas do segundo ciclo de educación infantil, educación primaria e a educación secundaria.

LEXISLACIÓN ESTATAL.

Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la Mejora de la Calidad Educativa (LOMCE).

Real Decreto 1105/2014, de 26 de diciembre, por el que se establece el currículo básico de la Educación Secundaria Obligatoria y del Bachillerato.

Orden ECD/65/2015, de 21 de enero, por la que se describen las relaciones entre las competencias, los contenidos y los criterios de evaluación de la educación primaria, la educación secundaria obligatoria y el bachillerato.

Orden ECD/1361/2015, de 3 de julio, por la que se establece el currículo de Educación Secundaria Obligatoria y Bachillerato para el ámbito de gestión del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, y se regula su implantación, así como la evaluación continua y determinados aspectos organizativos de las etapas.

MARCO LEGAL.

LOMLOE

Lei Orgánica 3/2020, do 29 de decembro, pola que se modifica a Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación.

LOMCE

Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación (LOE), modificada parcialmente pola Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa (LOMCE).

Real Decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obligatoria e do Bacharelato (BOE do 3 de xaneiro de 2015).

Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato (BOE do 29).

Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29).

Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta (DOG do 21).

Real Decreto 665/2015, de 17 de julio, por el que se desarrollan determinadas disposiciones relativas al ejercicio de la docencia en la Educación Secundaria Obligatoria, el Bachillerato, la Formación Profesional y las enseñanzas de régimen especial, a la formación inicial del profesorado y a las especialidades de los cuerpos docentes de Enseñanza Secundaria

Resolución do 27 de xullo de 2015, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións no curso académico 2015/16 para a implantación do currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG do 29).

Decreto 107/2014, do 4 de setembro, polo que se regulan aspectos específicos da formación profesional básica das ensinanzas de formación profesional do sistema educativo en Galicia e se establecen vinte e un currículos de títulos profesionais básicos.

LEXISLACIÓN AUTONÓMICA.

Decreto 324/1996, do 26 de xullo, polo que se aproba o regulamento orgánico dos institutos de educación secundaria.

Orde do 1 de agosto de 1997 pola que se dictan instrucións para o desenvolvemento do Decreto 324/1996 polo que se aproba o regulamento orgánico dos institutos de educación secundaria e se establece a súa organización e funcionamento.

Orden de 21 de decembro de 2007 pola que se regula a avaliación na educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde do 28 de xuño de 2010, pola que se modifican parcialmente as Ordes do 1 de agosto de 1997 pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento do Decreto 324/1996, polo que se aproba o regulamento orgánico dos institutos de educación secundaria e se establece a súa organización e funcionamento, do 22 de xullo de 1997, pola que se regulan determinados aspectos de organización e funcionamento das escolas de educación infantil, dos colexios de educación primaria e dos colexios de educación infantil e primaria dependentes da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, e do 3 de outubro de 2000 pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento do Decreto 7/1999, polo que se implantan e regulan os centros públicos integrados de ensinos non universitarios.

Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

Decreto 229/2011, de 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Ley orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación.

Orde de 10 de febreiro de 2014 pola que se desenvolve o Decreto 79/2010, de 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, con relación á exención da materia de lingua galega.

Decreto 8/2015, de 8 de xaneiro, polo que se desenvolve a Lei 4/2011, de 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar.

Decreto 86/2015, de 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde de 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta.

Resolución do 20 de xullo de 2017 pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento, no curso académico 2017/18, do currículo establecido no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes.

Resolución do 11 de maio de 2018, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento, no curso académico 2018/19, do currículo establecido no Decreto 86/2015, do 25 de xuño, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia.

Orde do 20 de xuño de 2019 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2019/20 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia.

DATOS DO DEPARTAMENTO.

O Departamento de Educación Plástica e Visual é unipersoal, co o profesor **Francisco Javier Brey Ferreiro** de xefe de departamento, e profesor de Educación Plástica e Visual nos seguintes cursos:

1º ESO A (25 alumnos), **1º ESO B** (25 alumnos)

3º ESO A (22 alumnos) e **3º ESO B** (22 alumnos, 7 de ellos en 3º PDC)

4º ESO A (16 alumnos)

Valores Éticos de **3º ESO A** (22 alumnos) e **3º ESO B** (22 alumnos).

Valores Éticos e Cívicos de **4º ESO A** (10 alumnos)

e tamén Coordinador de **Plan Dixital de Centro**.

Material didáctico do Departamento de Educación Plástica.

O Departamento de Plástica non pon ningún libro como libro oficial de texto. Na Aula de Plástica hai diversos libros de diferentes editoriais que serven puntualmente de axuda.

Tamén se disporá de libros e revistas de diferentes temáticas relacionadas con aspectos das materias que se imparten: Arte, botánica, zooloxía e paisaxismo, anatomía e cómics, deseño gráfico, de interiores, moda e industrial, deseño gráfico de envases, embalaxes e tipografías, fotografía convencional e dixital, movementos artísticos que fan uso da fotografía, cinematografía e cómic.

Equipación da Aula de Educación Plástica.

- Pantalla dixital e canón.

- Encerado. Regra, escuadro, cartabón, e semicírculo graduado de encerado.
- Tórculo.
- Dúas piletas de auga fría.
- Modelos de xeso. Xoguetes variados para modelos.
- Material funxible: Pinturas acrílicas, lapices de cores variados, témperas, pratos, vasos, pinceis, plástilina, escuadras, cartabóns, regras e compases.

Material de traballo obrigatorio para cada alumno.

- Carpeta de anillas para guardar e ordear os apuntes e láminas de traballo.
- Bloc de debuxo DINA 4.
- Lápiz 2H e 2B.
- Goma de borrar.
- Afilalápiz.
- Compás.
- Regra, escuadra e cartabón.
- Cores acrílicos primarios (amarelo cadmio, rojo maxenta, azul cian e branco).
- Pincel número 6 ou 8.
- Trapos para secar os pincéis.

- Lápices ou ceras de cores.
- Barra de pegamento.
- Texoiras.
- Bloque de plastilina JOVI grande (350 grs.)
- Caja de plástico para poder guardar todo el material de trabajo en clase.

Sempre se lles remarca a principios de curso que este material é o mesmo para os diferentes cursos da asignatura, 1º, 3º e 4º e, que se o coidan debidamente, só terían que compralo unha vez na ESO.

OBXECTIVOS DE ETAPA.

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

- A) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- B) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

- C) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- D) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- E) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- F) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- G) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- H) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

- I) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- J) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- K) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- L) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- M) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
- N) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que

permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

A **Competencia de conciencia e expresións culturais (CCEC)** adquirese fundamentalmente a través da área de educación plástica, visual e audiovisual, na que está presente a o longo de todo o currículo. O alumnado aprende a mirar, ver, observar e percibir, e dende o coñecemento da linguaxe visual, a apreciar os valores estéticos e culturais das producións artísticas do propio patrimonio cultural e do alleo. Contribúe tamén a alcanzar esta competencia a experimentación e investigación con distintas técnicas plásticas e visuais para expresarse a través da imaxe.

A educación plástica e visual colabora na adquisición da Competencia do sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) dado que, todo proceso de creación, supón transformar unha idea nun produto. A educación plástica e audiovisual incide estreitamente no desenvolvemento de estratexias de planificación, previsión de recursos, anticipación e avaliación de resultados. Deste xeito, sitúa ao alumnado ante un proceso que lle obriga a tomar decisións de xeito autónomo. Todo isto, xunto co espírito creativo, a experimentación, a investigación e a autocrítica, fomentan a iniciativa e autonomía persoal.

A materia constitúe un bo vehículo para o desenvolvemento das Competencias sociais e cívicas (CSC) xa que a linguaxe do debuxo é un canle de comunicación. A través desta linguaxe universal podemos transmitir ideas, descripcións e sentimentos e, polo tanto, comunicarnos cos nosos semellantes. A creación artística posibilita o traballo en equipo e, a través del, promóvense actitudes de respecto, tolerancia, cooperación e flexibilidade e se adquiren habilidades sociais.

A reflexión sobre os procesos e experimentación creativa contribúe a favorecer a Competencia de aprender a aprender (CAA) que implica a experimentación e a aceptación dos propios erros como instrumento de mellora.

A importancia que adquiren no currículo os contenidos relativos ao entorno audiovisual e multimedia, expresa o papel que se lle otorga a esta materia na adquisición da Competencia dixital (CD).e, en particular, a que aporta o mundo das imáxes. O emprego de recursos tecnolóxicos específicos non so supón un medio válido para a produción de creacións visuais, sinon que, colabora na adquisición da competencia dixital.

A educación plástica e audiovisual contribúe á adquisición da Competencia matemática e Competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT) mediante o emprego de procedementos relacionados co método científico, como a observación, a experimentación, o descubrimento, a reflexión e posterior análise. O alumnado emprega continuamente conceptos matemáticos, tanto no debuxo artístico coma no debuxo técnico. Por citar algúns: a proporción que a aplican nas escalas, no encaixado, na mestura de cores. A toma de medidas mediante o emprego de regras, semicírculos, calibres... O trazado de figuras xeométricas, etc.

En canto á Competencia comunicación lingüística (CCL) é moi importante o correcto emprego da terminoloxía propia da materia, tanto para defender as ideas, argumentar solucións, presentar obras ou discutir posibilidades.

EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL 4º ESO.

Obxectivos.

1. Recoñecer a importancia da imaxe nos medios de comunicación de masas, a súa influencia no pensamento social e actuar de modo crítico ante as mensaxes visuais.
2. Valorar a expresión plástica como medio de expresión artística de sociedades e culturas diferentes. Apreciar a como un xeito de entendemento e concordia entre pobos, valorando as súas similitudes e diferenzas.
3. Recoñecer, comprender e valorar as manifestacións da cultura galega, apreciando o patrimonio cultural e contribuíndo a súa conservación e mellora.
4. Sensibilizar ao alumnado ante o goce artístico e acadar os recursos suficientes para apreciar as diferentes representacións artísticas.
5. Adquirir e empregar con precisión a terminoloxía específica da linguaxe plástica, visual e audiovisual.
6. Desenvolver o pensamento lóxico e matemático na resolución do proceso creativo aplicado á representación de formas e espazos mediante o emprego das proporcións e da perspectiva.
7. Expresarse con creatividade, utilizando as diversas ferramentas e técnicas plásticas e visuais, relacionándoas con outras linguaxes e aplicando nas súas creacións as tecnoloxías da información e da comunicación mais axeitadas.
8. Utilizar a linguaxe plástica para expresar emocións e sentimentos, vivencias e ideas, contribuíndo á comunicación, reflexión crítica e respecto entre as persoas.
9. Planificar e reflexionar, de forma individual ou colectiva, sobre o proceso de realización dun obxecto partindo duns obxectivos prefixados e revisar e valorar, ao final de cada fase, o estado do seu desenvolvemento.

10. Aplicar as distintas técnicas de traballo cooperativo fomentando a responsabilidade e favorecendo o diálogo e a comunicación.

11. Establecer unha actitude positiva ante os novos retos, admitindo os erros e valorando os acertos como parte do proceso de formación do individuo.

Contidos e actividades de aprendizaxe.

Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º ESO	
Bloque 1. Expresión plástica	
Contidos	Actividades de aprendizaxe
B1.1 A linguaxe plástica e visual na creación da composición artística.	<p>Visualización, análise e comentarios de diferentes obras clásicas da historia da arte.</p> <p>Realizar composicións creativas, individuais e en grupo, que evidencien as capacidades expresivas da linguaxe plástica e visual, desenvolvendo a creatividade e expresándoa preferentemente coa subxectividade da súa linguaxe persoal ou empregando os códigos, a terminoloxía e os procedementos da linguaxe visual e plástica, co fin de enriquecer as súas posibilidades de comunicación.</p>
<p>B1.2 Leis da composición.</p> <p>B1.3 Leis da composición: movemento, ritmo e liñas de forza.</p>	<p>Analizar e valorar cómo se aprecia a composición en un cuadro a partir da obra “La fiesta de Baco” (1629) de Velázquez comentando as súas liñas compositivas e detalles a destacar. Busqueda de equilibrio dinámico ou representación dunha acción analizando as liñas de forza e composición na obra “Laoconte y sus hijos” (siglo I a.C.) de Agesandro, Polidoro Atenodoro de Rodas.</p> <p>Sobre una fotocopia da obra “Apolo y Dafne” de Bernini mostrar as liñas maestras que buscan o equilibrio dinámico da acción.</p> <p>Traballar primeiro sobre papel cebolla experimentando coas liñas que se consideren máis adecuadas, para terminar dibujando sobre a imaxe os trazos definitivos.</p> <p>Analizar comentar o equilibrio visual no plano (simetría, asimetría, peso visual, direccións e forzas visuais e o centro de interés áureo), liñas maestras, dinamismo e estaticidad na composición e o ritmo na composición (repetición, alternancia, simetría, progresión, converxencia e diverxencia).</p> <p>Experimentar e aprender acerca dos criterios compositivos mediante o emprego de cartulinas de cores recortadas a modo de formas xeométricas sinxelas ou siluetas representando obxectos cos que compoñer un bodegón. Realizar estudos sobre a simetría, asimetría, peso visual ou direccionalidad. Combinalos e distribuílos sobre o espacio disponible de modo que o resultado quede encaixado e que además, resulte equilibrado e atractivo. Por último, sobre as pezas pegadas deben mostrar con un rotulador as forzas visuais presentes na composición.</p>

B1.4 A cor como ferramenta simbólica.	<p>Analizar o uso creativo do color en algunhas das obras máis importantes do Fauvismo e valorar o uso que fan do color. Analizar e comentar a obra “Marilyn” de Andy Warhol (1967).</p> <p>Traballar sobre un autorretrato fotográfico en branco e negro e establecer catro valores tonales (clave muy alta, alta, media e baja), definir e trazar as zonas que encierran cada uno dos catro valores e finalmente rellenar as zonas en clave alta con tonos fríos e en clave baixa con tonos cálidos.</p>
B1.5 Técnicas de expresión gráfico-plásticas. Experimentación con diversos materiais.	<p>Estudo e demostración de diversos materiais, técnicas e procedementos que o alumnado deberá elixir para a realización dos diferentes proxectos do curso.</p> <p>Realización dun tallado. Realizarase un esbozo da figura que se quere conseguir e atallaremos nun bloque de escaiola. Faremos o bloque vertendo escaiola no interior dun tetabrik a espera de que se solidifique, retiraremos o cartón cortando cunhas tesoiras evtallaremos a escaiola utilizando ferrametas apropiadas: punzóns, burís, lixa,...</p>
B1.6 Interese pola investigación sobre materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos así como a utilización das tecnoloxías da información nas creación propias. B1.7 Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio.	<p>Traballo en equipo. Visualizar, analizar e comentar as obras “Cabeza de touro” e “A mona e a súa cría” de Pablo Picasso realizadas e inspiradas por obxectos diferentes e reciclados. Buscar algún obxecto desbotado (materiais de reciclaxe) e pensar algunha forma diferente que se podería facer a partir del e levala a cabo. Seguiranse as fases principais da creatividade (busca d información, incubación da idea, instante de inspiración e desenvolvemento final).</p>
B1.8 Seguimento do proceso de creación: bosquexo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva). B1.9 Elaboración de proxectos plásticos de forma cooperativa.	<p>Realizar un proxecto plástico que comporte unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística. Realización dunha escultura con materiais reciclados, papeis e cartóns para colocar nalgún espazo do centro. Escultura de Man, o alemán de Camelle, a escala 1:2.</p>
B1.10 Lectura e valoración de obras artísticas e imaxes en distintos soportes. B1.11 Análise de distintas obras de arte ubicándoas na época, técnica e estilo ó que pertencen. Valoración do patrimonio artístico.	<p>Visionado e análise de obras artísticas, e a partir delas elaborar un pequeno dossier no que se recolla o seu análise compositivo, tema, estilo ademais da época atécnica empregada e o autor, e a visión persoal do alumno.</p> <p>Recoñecer en obras de arte a utilización de elementos e técnicas de expresión, apreciar os estilos artísticos, valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e satisfacción individual e colectiva, e contribuír á súa conservación a través do respecto e divulgación das obras de arte.</p> <p>Analizar y comentar dferentes obras de períodos de tiempo muy distantes: Las pinturas de la Cueva de Altamira, el Pórtico de la Gloria de la Catedral de Santiago, “El matrimonio Arnolfini” de Jan Van Eyck (1434), “El 3 de Mayo de 1808” de Francisco de Goya, “Perfect lovers” (relojes) de Félix González-Torres y “Valley Curtain” de Christo.</p> <p>Valorar a linguaxe plástica como un importante medio de expresión y comunicación.</p>

Bloque 2. Debuxo técnico

Contidos	Actividades de aprendizaxe
<p>B2.1 Útiles de debuxo técnico. Estudo e manexo dos mesmos.</p> <p>B2.2 Trazados xeométricos: cuadriláteros, polígonos regulares e división da circunferencia.</p>	<p>Realizar un pequeno repaso do explicado en 3er curso. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.</p> <p>Construir un tangram subdividindo un cuadrado de cartulina negra. La finalidade do tangram é potenciar a creatividade, imaginando formas propias o intentando resolver formas del tipo que se acompaña. Faremos un pequeno xogo entre dous ou máis xogadores, e qué resolva a figura proposta acordada no menor tiempo posible, será o gañador.</p>
<p>B2.3 Tanxencias e enlaces.</p> <p>B2.4 Aplicación dos procedementos de trazado de cuadriláteros, polígonos, tanxencias e enlaces no deseño de motivos xeométricos.</p>	<p>Analisis de formas geométricas centrándonos nas que permiten unha maior modulación do plano, por iso son básicas, como o triángulo, o cuadrado e o círculo. Analizar cómo son formas que teñen o poder de calar moi grande no subconsciente e efectuar sutiles cambios perceptivos no observador.</p> <p>Observar, analizar e comentar anagramas con base na forma triangular, anagramas con base en forma cuadrada e anagramas con base en forma circular.</p> <p>Realización das practicas propostas dos exercicios xeométricos explicados.</p> <p>Visionado e analise de diferentes obras de deseño gráfico nas que se aplican trazados xeométricos: exemplos de publicidade prensa. exemplos de publicidade de diferentes revistas.</p> <p>Realización dunha dun motivo ornamental, aplicando os trazados estudados, para unha posible camiseta para o viaxe de fin de curso, aplicando os trazados estudiados.</p>
<p>B2.5 Interpretación das pezas a través das súas vistas diédricas.</p>	<p>Analizar e realizar unha breve introducción a representación do punto e a recta no sistema diédrico.</p> <p>Representar en proyecciones diédricas o punto e a recta dadas por sus coordenadas X, Y y Z (desplazamiento, alejamiento y cota, respectivamente).</p>
<p>B2.6 Trazado, medidas e posición correctas das vistas de pezas sinxelas. Liñas vistas e ocultas. Esbozo a man alzada e con útiles de debuxo técnico.</p>	<p>Realizar 6 láminas propostas polo profesor de proyecciones ou vistas diédricas de un sólido, nas que se valorará a limpeza e execución.</p> <p>Realizar as vistas diédricas de cirpos cun mesmo alzado e recordar que unha sola vista diédrica nunca define as formas e configuración de un objeto; ao menos serán necesarias dous vistas para coñecer as tres dimensións que definen a volumetría do corpo dun obxecto.</p> <p>Debuxar as vistas diédricas dun obxecto sinxelo cotián, cadeira, mesa... Tomarase as súas medidas e acotarase segundo as normas UNE.</p> <p>Modelar un cubo en plastilina e a partir da súa estrutura elabora un obxecto de uso cotián: pisapapeis, cadeira, mesa... Debuxar as súas vistas diédricas e acóutao segundo as normas UNE.</p>

<p>B2.7 Perspectiva cabaleira. Posición dos eixos e coeficiente de redución. Liñas vistas e ocultas. Rotulación. Escalas.</p>	<p>Visualizar, analizar e comentar a obra de Giotto, pintor gótico (1267-1336), e como comenzou a dotar de tridimensionalidade as súas composicións pictóricas do Trecento, un dos iniciadores do movemento renacentista en Italia, e cómo a súa obra tivo unha influencia determinante nos movementos pictóricos posteriores.</p> <p>Realizar 6 láminas propostas polo profesor nas que se valorará a limpeza e execución..</p> <p>Analizar a influencia que ten o punto de fuga na construción da perspectiva caballera frontal. Partindo das vistas diédricas, alzado e lateral da estrutura da letra "E" maiúscula, dibuxadas a escala natural, representar a súa perspectiva caballera en diferentes posicións propostas polo profesor atendendo á situación e dirección dos eixos, así como o punto de fuga que se indicará en cada caso. Traballaremos con coeficiente de redución de 2/3 sobre na eixe de Y.</p> <p>Realizar mediante perspectiva cabaleira un pobo imaxinario con 4 ou 5 edificacións partindo da distribución das casas e rúas na planta da perspectiva diédrica.</p>
<p>B2.8 Sistema axonométrico: Isometría. Posición dos eixos. Liñas vistas e ocultas. Rotulación. Escalas.</p>	<p>Realizar 6 láminas propostas polo profesor nas que se valorará a limpeza e execución.</p> <p>Representación isométrica dun arco arquitectónico a partires das vistas alzado e perfil acotadas en milímetros.</p> <p>Traballar dúas perspectivas axonométricas isométricas coa axuda do papel pautado no que cada 5 mm. equivalen a unha pauta en calqueira das tres direccións da perspectiva.</p> <p>Transformar, mediante a Perspectiva Isométrica, unha figura plana (un logotipo de alguna marca facilmente reconocible como adidas, kodak o volkswagen, por poner un exemplo) e facer que tome volume e poida transformarse nun elemento escultórico, ou arquitectónico.</p>
<p>B2.9 Perspectiva cónica central.</p>	<p>Visualizar e analizar o traballo do artista Richard Estes e observar como emprega os elementos da perspectiva cónica na súa obra Times Square as 3,53 da tarde en inverno, 1985.</p> <p>Aprender como tomar mediciones có lápiz co fin de poder dibuxar con maior precisión do natural.</p> <p>Dibuxar unha perspectiva cónica central dun dos corredores do instituto.</p>
<p>B2.10 Perspectiva cónica oblicua.</p>	<p>Realizar 6 láminas propostas polo profesor nas que se valorará a limpeza e execución.</p> <p>Dibujar unha habitación con muebles sencillos.</p>
<p>B2.11 Análise das posibilidades da posición do punto de vista.</p>	<p>Realizaránse variacións da situación do punto de vista para ver como cambia a vista que obtés da mesma peza.</p> <p>Traballo en grupo. Realizar un gif animado no que se poida observar claramente a variación do punto de vista nunha perspectiva cónica oblicua sencilla.</p>
<p>B2.12. Debuxo asistido por ordenador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas.</p>	<p>Iniciación ao debuxo asistido por ordenador con trazados xeométricos sinxelos.</p> <p>Realización dunha recreación dun dos volumes estudado anteriormente mediante ordenador.</p>

Bloque 3. Fundamentos do deseño.	
Contidos	Actividades de aprendizaxe
B3.1 Análise das linguaxes visuais cotiás (arte, deseño, publicidade...).	Análizar, percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural e visual (arte, deseño, publicidade...) con sensibilidade cara ás súas calidades plásticas, estéticas e funcionais, e apreciando o proceso de creación artística, en obras propias e alleas, e distinguir e valorar as súas fases.
B3.2 Fases do proceso de deseño.	Traballo en equipo. Realización dos estudos precisos para realizar unha baralla de cartas sobre unha temática proposta polo profesor. Para parte traseira da barralla utilizaráanse o repasado e aprendido sobre composición modular. Presentación das diferentes etapas de produto, de xeito que se vexa con claridade o proceso creativo seguido.
B3.3 Análise da estética e funcionalidade do deseño industrial de obxectos.	Análise da función estética e a importancia da funcionalidade no deseño de obxectos de uso cotiá e na arquitectura do noso entorno. Análise do deseño dunha cadeira e a importancia do deseño á hora de resolver un problema. https://www.curiosfera.com/historia-de-la-silla/ Análise da súa evolución a través dos anos dende á utilizada polos antigüos exipcios ou poboas gregas ata deseños máis actuais e a súa relación co arte.
B3.4 Análise da estética e funcionalidade do feísmo arquitectónico.	Visita a galería de fotos www.xente.mundo-r.com/44039W0001/feismo/quees.html e o seguinte enlace do blog do catedrático de urbanismo Xosé Fariña https://elblogdefarina.blogspot.com.es/2014/11/feismo-y-paisaje-rural-en-galicia.html Comenta en grupo. Realizar un conxunto de cinco imaxes fotográficas sobre actuacións construtivas do Concello de Camariñas que, ao teu entender, poidan englobarse dentro do denominado “feísmo”. Sinala brevemente os seus puntos de contacto ou similitude así como o impacto que causa na paisaxe. Aporta, de xeito razoado, outras posibles alternativas de uso ou reciclado.
B3. 5 Campos de aplicación do deseño.	Estudo das áreas de aplicación do deseño. Realización dun pequeno dossier no que se evidencie de xeito claro e sintético, os diferentes campos de aplicación do Deseño. Sinalaránse as súas principais características. Estudo das fases e do desenvolvemento dun proxecto de deseño. Realizar un pequeno dossier no que se evidencie de xeito claro e sintético, os diferentes campos de aplicación do Deseño. Sinala as súas principais características. Deseñar un emoticono. Traballo en equipo. Deseñar unha icona para identificara cada aula específica do centro (Aula de Educación Plástica, taller de tecnoloxía, laboratorio de Física y Química, laboratorio de Ciencias naturais, aula de Educación Física, laboratorio de idiomas, salas de ordenadores e biblioteca).
B3.6 Deseño de composicións modulares	Deseñar un logotipo de formas xeométricas sinxelas.

utilizando trazados xeométricos.	
B3.7 Compoñentes da imaxe corporativa. Nome, cor, tipografía, logotipo, deseño... B3.8 Secuenciación e elaboración de proxectos creativos adaptados ás diferentes áreas do deseño. B3.9 A informática ó servizo dos proxectos de deseño.	A partir dun texto dado realizarase un proxecto editorial deseñando formato, aparencia, cuberta, lapelas... e ilustracións. A partir dun obxecto sinxelo proposto polo profesor, deseñar a súa caixa, envoltorio, logotipo, gama cromática e grafía. Unha vez realizada a maqueta e estudos gráficos, executarase unha recreación mediante programas informáticos.
B3.10 Planificación dun proxecto artístico.	Traballo en grupo. Recollenrase os diferentes traballos do alumnado e traballaremos a forma de expoñelos no centro.
Bloque 4. Linguaxe audiovisual e multimedia.	
Contidos	Actividades de aprendizaxe
B4.1 Tipos de planos cinematográficos. Análise dos factores expresivos e a súa simboloxía.	Cofecer e definir os diversos tipos de plano en cuanto a súa lexanía do obxecto, que son as unidades básicas da linguaxe cinematográfico. Traballo en grupo. Planificar e debuxar unha serie de viñetas de comic cos diversos tipos de plano da linguaxe cinematográfico (Plano americano, xeral, detalle, medio, primer plano e plano panorámico xeral) e presentar nunha cartulina correctamente nombrados e presentados. Recortar de revistas, todo tipo de planos e facer un mural con eles, explicando qué tipo de plano é cada un.
B4.2 Realización dun storyboard.	Visualizar en youtube os clips de "Zootopia: from storyboard to screen" o "Storyboard Jurassic Park TRex scene", comentar, analizar e valorar a importancia do storyboard á hora de servir de guía para entender unha historia, previsualizar unha animación ou seguir a estrutura dunha película antes de realizarse ou filmarse. Realizar un storyboard para un pequeno cortometraje (unha historia sinxela que poida suceder no centro e realizar un vídeo có teléfono móbil) que será montado viñeta por viñeta (escaneadas o fotografiadas con cámara dixital) e presentado ao resto da clase para comentar e valorar. Poden realizar calcado de fotografías como axuda a representar algunha escena, no caso de ter problemas á hora de dibuxar. O tema principal será proposto polo profesor.
B4.3 Estudo de planos, angulacións e movementos de cámara no cine.	Análise da linguaxe cinematográfica de fragmentos de filmes ou outros documentos audiovisuais, tanto formal como expresiva. Visualizar, analizar e comentar os seguintes links: https://hipertextual.com/2015/03/planosutilizadosenlasmejorespeliculas https://www.uhu.es/cine.educacion/guiascine/0guiacine1.htm Logo de visualizar as secuencias das películas propostas, busca en internet tres películas e selecciona exemplos claros dos encadres estudados.

B4.4 Criterios estéticos na elaboración de fotografías.	<p>Visualizar, comentar e analizar la obra de John Baldessari y su juego de collage de imágenes, Arnulf Rainer y sus intervenciones en la fotografía a base de tachones y garabatos, Jan Dibbets y su arte conceptual y efímero y Jeff Wall y su teatralización de la imagen.</p> <p>https://www.xatakafoto.com/opinion/la-fotografia-como-obra-de-arte</p>
B4.5 Finalidade expresiva das imaxes fotoxornalísticas.	<p>Traballo de análise dunhas fotografías propostas polo profesor. Realizárase tanto o seu análise morfolóxico como de contido, sinalando con claridade a súa denotación e connotación. Atende ao contexto orixinal.</p> <p>Seleccionar dun xornal unha fotografía de actualidade, unha de periodismo de investigación outra de reportaxe ou ilustración e unha de personaxes. Sinalarás as súas similitudes e diferenzas e realiza o seu análise segundo as pautas do anterior exercicio. Analizar a súa finalidade expresiva.</p>
B4.6 A creación dixital de imaxes.	<p>Traballo en grupo. En grupos, se turnan para utilizar unha cámara, de maneira que cada integrante tome tres fotos de personas, objetos ou lugares importantes para ellos. Descargar as fotos e seleccionar unha por integrante. Discutir en grupo por qué son importantes esas imaxes para eles, qué tienen esas fotos en común e en que se diferencian e que cousas consideran valiosas como comunidade para elaborar un título para o conxunto de fotografías. Presentarlas al resto da clase nun Power Point ou outra tecnoloxía e comentar os diferentes títulos escollidos para a presentación.</p>
B4.7 Deseño dun proxecto publicitario.	<p>Traballo en equipo. Realizar una campaña publicitaria có lema «Mantéñamos limpo o noso cole» cuio obxectivo será mellorar a limpeza do centro e a súa conservación. Os destinatarios serán os seus propios compañeiros.</p>
B4.8 Desenvolvemento dun proxecto persoal.	<p>Visualizar, analizar e comentar algún collage de Robert Ruschenberg, os retratos fragmentados de Susana Blasco ou Javier Bellomo Coria, traballos foto-collage de Masumi Hayashi y “Mía madre” (1986) e “Luxembourg chair” de David Hockney (relacionar a súa obra co cubismo de Pablo Picasso, George Braque o Juan Gris, e como rompen coa perspectiva renacentista que coñecemos e traballamos en clase).</p> <p>Analizar e comentar o seguinte link: https://graphia.wordpress.com/2012/03/06/david-hockney-el-ultimo-cubista-o-la-realidad-fragmentada/</p> <p>Realizar un autorretrato con fotocopias fragmentadas. Sacar varios retratos fotográficos en diferentes ángulos. Facendo un collage coas partes da cara que o alumno seleccione, elaborar un novo retrato que será presentado ao resto da clase e que será exposto nun dos pasillos do instituto co seu título correspondente.</p>
B4.9 Análise crítica da linguaxe publicitaria.	<p>Seleccionar tres anuncios publicitarios en diferentes soportes que o alumno vexa no seu percorrido diario e seleccionar un arquivo fotográfico e un breve comentario analítico: Soporte, procedencia, produto anunciado, público ao que se dirixe, estratexias persuasivas que emprega e valores que pretende transmitir.</p>

Temporalización e sesións.

Temporalización	Contidos	Sesións
1ª Avaliación	B2.1 Útiles de debuxo técnico. Estudo e manexo dos mesmos. B2.2 Trazados xeométricos: cuadriláteros, polígonos regulares e división da circunferencia.	2 sesións
	B2.3 Tanxencias e enlaces. B2.4 Aplicación dos procedementos de trazado de cuadriláteros, polígonos, tanxencias e enlaces no deseño de motivos xeométricos.	2 sesións
	B2.5 Interpretación das pezas a través das súas vistas diédricas.	3 sesións
	B2.6 Trazado, medidas e posición correctas das vistas de pezas sinxelas. Liñas vistas e ocultas. Esbozo a man alzada e con útiles de debuxo técnico.	4 sesións
	B2.7 Perspectiva cabaleira. Posición dos eixos e coeficiente de redución. Liñas vistas e ocultas. Rotulación. Escalas.	4 sesións
	B2.8 Sistema axonométrico: Isometría. Posición dos eixos. Liñas vistas e ocultas. Rotulación. Escalas.	4 sesións
	B2.9 Perspectiva cónica central.	4 sesións
	B2.10 Perspectiva cónica oblicua.	4 sesións
	B2.11 Análise das posibilidades da posición do punto de vista.	1 sesión
	B2.12. Debuxo asistido por ordenador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas.	2 sesións
2ª Avaliación	B1.1 A linguaxe plástica e visual na creación da composición artística.	2 sesións
	B1.2 Leis da composición. B1.3 Leis da composición: movemento, ritmo e liñas de forza.	2 sesións
	B1.4 A cor como ferramenta simbólica.	2 sesións
	B1.5 Técnicas de expresión gráfico-plásticas. Experimentación con diversos materiais.	3 sesións
	B1.6 Interese pola investigación sobre materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos así como a utilización das tecnoloxías da información nas creación propias. B1.7 Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio.	3 sesións
	B1.8 Seguimento do proceso de creación: bosquexo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva).	3 sesións

	B1.9 Elaboración de proxectos plásticos de forma cooperativa.	
	B1.10 Lectura e valoración de obras artísticas e imaxes en distintos soportes. B1.11 Análise de distintas obras de arte ubicándoas na época, técnica e estilo ó que pertencen. Valoración do patrimonio artístico.	2 sesións
	B3.1 Análise das linguaxes visuais cotiás (arte, deseño, publicidade...).	2 sesións
	B3.2 Fases do proceso de deseño.	1 sesión
	B3.3 Análise da estética e funcionalidade do deseño industrial de obxectos.	2 sesións
	B3.4 Análise da estética e funcionalidade do feísmo arquitectónico.	2 sesións
3ª Avaliación	B3. 5 Campos de aplicación do deseño.	1 sesión
	B3.6 Deseño de composicións modulares utilizando trazados xeométricos.	2 sesións
	B3.7 Compoñentes da imaxe corporativa. Nome, cor, tipografía, logotipo, deseño... B3.8 Secuenciación e elaboración de proxectos creativos adaptados ás diferentes áreas do deseño. B3.9 A informática ó servizo dos proxectos de deseño.	3 sesións
	B3.10 Planificación dun proxecto artístico.	3 sesións
	B4.1 Tipos de planos cinematográficos. Análise dos factores expresivos e a súa simboloxía.	2 sesións
	B4.2 Realización dun storyboard.	3 sesións
	B4.3 Estudo de planos, angulacións e movementos de cámara no cine.	2 sesións
	B4.4 Criterios estéticos na elaboración de fotografías.	3 sesións
	B4.5 Finalidade expresiva das imaxes fotoxornalísticas.	2 sesións
	B4.6 A creación dixital de imaxes.	3 sesións
	B4.7 Deseño dun proxecto publicitario.	3 sesións
	B4.8 Desenvolvemento dun proxecto persoal.	3 sesións
	B4.9 Análise crítica da linguaxe publicitaria.	2 sesións

*Esta temporalización é flexible e pode variar dependendo das dificultades do alumnado, e do ritmo de aprendizaxe de cada grupo ou imprevistos que poidan xurdir.

Criterios de avaliación, competencias básicas e contidos mínimos.

Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 2º ciclo ESO, 4º ESO			
Bloque 1. Expresión plástica			
Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias	Mínimos esixibles
B1.1.Realizar composicións creativas, individuais e en grupo, que evidencien as distintas capacidades expresivas da linguaxe plástica e visual, desenvolvendo a creatividade e expresándoa, preferentemente, coa subxectividade da súa linguaxe persoal ou empregando os códigos, terminoloxía e procedementos da linguaxe visual e plástica, co fin de enriquecer as súas posibilidades de comunicación.	EPVA B1.1.1 Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os distintos elementos da linguaxe plástica e visual.	CCEC	EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.
B1.2.Realizar obras plásticas experimentando e utilizando diferentes soportes e técnicas, tanto analóxicas coma dixitais, valorando o esforzo de superación que supón o proceso creativo.	EPVA B1. 2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión. EPVA B1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe. EPVA B1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	CCEC	EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión. EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe. EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.
B1.3 Elixir os materiais e as técnicas máis axeitadas para elaborar unha composición sobre a base duns obxectivos prefixados e da autoavaliación continua do proceso de realización.	EPVA B1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos. EPVA B.1.3.2. Utiliza con propiedade, os materiais e procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado e o aporta á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	CCEC CSIEE CAA CD	EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.

B1.4 Realizar proxectos plásticos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística.	EPVA B1.4.1 Entende o proceso de creación artística e as súas fases e o aplica á produción de proxectos persoais e de grupo.	CSIEE CCEC	EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplica á produción de proxectos persoais e de grupo.
B1.5 Recoñecer en obras de arte a utilización de distintos elementos e técnicas de expresión, apreciar os distintos estilos artísticos, valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e disfrute individual e colectivo, e contribuír á súa conservación a través do respecto e divulgación das obras de arte.	EPVA B1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística; analiza os soportes, materiais e técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así coma os elementos compositivos da mesma. EPVA B1.5.2. Analiza e le imaxes de diferentes obras de arte e as sitúa no período ó que pertencen.	CSIEE CCEC	EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.
Bloque 2. Debuxo técnico			
B2. 1 Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.	EPVA B2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo. EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de Debuxo Técnico. EPVA B2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces. EPVA B2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e os aplica á creación de deseños persoais.	CAA CMCCT	EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo. EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico. EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces. EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplica á creación de deseños persoais.
B2.2 Diferenciar e utilizar os distintos sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.	EPVA B2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais. EPVA B2.2.2. Debuxa as vistas (o alzado, a planta e o perfil) de figuras tridimensionais sinxelas. EPVA B2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado. EPVA B2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	CAA CMCCT	EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas. EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado. EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis axeitado.

B2.3 Utilizar diferentes programas de debuxo por ordenador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos diferentes sistemas de representación.	EPVA B2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	CAA CMCCT	
Bloque 3. Fundamentos do deseño			
B3.1 Percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural sendo sensible as súas calidades plásticas, estéticas e funcionais e apreciando o proceso de creación artística, tanto en obras propias como alleas, distinguindo e valorando as súas distintas fases.	EPVA B3.1.1. Coñece os elementos e finalidades da comunicación visual. EPVA B3.1.2. Observa e analiza os obxectos da nosa contorna na súa vertente estética, de funcionalidade e utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	CSIEE CCEC	
B3.2 Identificar os distintos elementos que forman a estrutura da linguaxe do deseño.	EPVA B3 2.1. Identifica e clasifica diferentes obxectos en función da familia ou rama do Deseño.	CSIEE CCEC	EPVAB3 2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.
B3.3 Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño adaptándoas ás diferentes	EPVA B3 .3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do	CD CSIEE CCEC	EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas,

<p>áreas, valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.</p>	<p>espazo.</p> <p>EPVA B3.3.2. Coñece e planifica as distintas fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.</p> <p>EPVA B3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás diferentes áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de todo proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.</p> <p>EPVA B3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e a comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.</p> <p>EPVA B3.3.5. Planifica os pasos a seguir na realización de proxectos artísticos respectando as realizadas por compañeiros.</p>		<p>estudando a organización do plano e do espazo.</p> <p>EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.</p> <p>EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.</p> <p>EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.</p> <p>EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.</p>
Bloque 4. Linguaxe audiovisual e multimedia			
<p>B4.1. Identificar os distintos elementos que forman a estrutura narrativa e expresiva básica da linguaxe audiovisual e multimedia, describindo correctamente os pasos necesarios para a produción dunha mensaxe audiovisual e valorando o labor de equipo.</p>	<p>EPVA B4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en distintas películas cinematográficas valorando os seus factores expresivos.</p> <p>EPVA B4.1.2. Realiza un <i>storyboard</i> a xeito de guión para a secuencia dunha película.</p>	<p>CD CSIEE CCEC CSIEE</p>	<p>EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.</p> <p>EPVAB4.1.2. Realiza un <i>storyboard</i> a modo de guión para a secuencia dunha película.</p>
<p>B4.2 . Recoñecer os elementos que integran as distintas linguaxes audiovisuais e as súas finalidades</p>	<p>EPVA B4.2.1. Visiona diferentes películas cinematográficas identificando e analizando os diferentes planos, angulacións e movementos de cámara.</p> <p>EPVA B.4.2.2. Analiza e realiza diferentes fotografías, tendo en conta diversos criterios estéticos.</p> <p>EPVA B4.2.3. Recompila diferentes imaxes de prensa analizando as súas finalidades.</p>	<p>CD CSIEE CCEC</p>	<p>EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.</p> <p>EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.</p> <p>EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.</p>

B4.3 Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, mostrando interese polos avances tecnolóxicos vencellados a estas linguaxes.	EPVA B4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando distintos programas de debuxo por ordenador. EPVA B4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os distintos elementos da linguaxe gráfico-plástica. EPVA B4.3.3. Realiza, seguindo o esquema do proceso de creación, un proxecto persoal.	CAA CD CSIEE CCEC	EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica. EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.
B4.4. Mostrar unha actitude crítica ante as necesidades de consumo creadas pola publicidade rexeitando os elementos de esta que supoñen discriminación sexual, social ou racial.	EPVA B4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica dende o coñecemento dos elementos que os compoñen.	CD CSIEE CCEC	EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.

Instrumentos de avaliación para cada estándar de aprendizaxe.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
Bloque 1. Expresión plástica.	
EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica
EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Proba obxectiva teórico-práctica.

EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.	Proba obxectiva teórico-práctica.
EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.	Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase.
Bloque 2. Debuxo Técnico	
EPVAB 2.1.1. Diferenza o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	Proba obxectiva teórico-práctica
EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.	Proba obxectiva teórico-práctica.
EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	Proba obxectiva teórico-práctica. Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	Proba obxectiva teórico-práctica. Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	Proba obxectiva teórico-práctica. Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	Proba obxectiva teórico-práctica. Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	Proba obxectiva teórico-práctica. Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Recollida de traballos feitos na clase.
Bloque 3. Fundamentos do deseño.	

EPVAB3.1. Percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural, con sensibilidade cara ás súas calidades plásticas, estéticas e funcionais, e apreciando o proceso de creación artística, en obras propias e alleas, e distinguir e valorar as súas fases.	Proba obxectiva teórico-práctica. Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Recollida de traballos feitos na clase.
EPVAB3.2. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe do deseño.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica
EPVAB3.3. Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño adaptándoas ás áreas, e valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica
Bloque 4. Linguaxe audiovisual e multimedia	
EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica
EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica
EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica
EPVAB4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica
EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica
EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica
EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica
EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	Observación sistemática e rexistro no caderno do profesor. Portafolios: Recollida de traballos feitos na clase. Proba obxectiva teórico-práctica

METODOLOXÍA.

A metodoloxía a seguir é fundamentalmente de carácter práctico coa que os alumnos podan aprender a ver e a expresarse mediante unha linguaxe baseada nas imaxes.

Partiremos dunha pequena avaliación inicial na que, preguntando contidos básicos da asignatura, poderemos coñecer o nivel do que parten os alumnos para poder así enfocar a asignatura de maneira axeitada. Estas avaliacións variarán dependendo do curso como se poderá leer no seguinte apartado referente as avaliacións.

Partindo da avaliación inicial elaboraremos o nivel de traballo da asignatura no primeiro trimestre e así poder comezar unha explicación dos conceptos novos cos que se va a traballar buscando fundamentalmente unha motivación para estimular a curiosidade do alumnado polos temas que se tratan na aula.

Comezarase cada unidade cunha pequena introducción e unha explicación do profesor facendo uso de presentacións e proxeccións de diferentes traballos do mundo da arte ou incluso de alumnos de cursos pasados. Ao alumno repartiráselle unha fotocopia elaborada polo profesor sobre o tema a explicar que lle poda servir de apoio para seguir a explicación e que tamén lle poda quedar no seu ficheiro de traballo para utilizar de estudio e traballo na casa. É importante manter ao alumnado involucrado polo que se procurará que as explicacións non duren máis da metade da clase e fomenten a participación activa a base de preguntas ou pequenos xogos.

Unha vez explicada a unidade, na última metade da clase ou días seguintes, se é o caso pola complexidade da unidade, faranse láminas o traballos prácticos onde poder traballar esa unidade en concreto co fin de afianzar o explicado na aula. A recollida de datos por parte do alumnado e a observación do propio entorno e da natureza serán fonte de exemplos e motivo de análise e o profesor aportará as presentacións

teóricas e dirixirá o traballo de cada alumno, aportará procedementos e técnicas que lle axuden a potenciar a expresividade e a investigación persoal.

Sempre que sexa posible aportaranse recursos extraescolares para complementar os contidos teóricos, como materiais audiovisuais, visitas guiadas a exposicións e museos.

Ao final de cada bloque de contidos farase un pequeno examen de repaso de contidos explicados e unha exposición na clase dos traballos feitos. Pedirase un comentario crítico deles, para confrontar solucións e formulacións. Tamén servirá para que o alumnado poida incorporar solucións interesantes doutros compañeiros nos seus futuros traballos.

É moi importante promover a actividade-interactividade. Debe primar o manipulativo, o sensorial e a actividade física e psicomotora nun medio coñecido e compartido. Ademais debemos ter en conta tamén os principios que derivan da teoría e práctica docente como:

- Selección de contidos e metodoloxías activas que favorezan a adquisición das competencias básicas.
- Involucrar ás familias na educación responsable dos seus fillos.
- Manter unha boa coordinación docente
- Afectividade: envolvendo ao alumno nun ambiente relaxado, familiar e seguro.
- Individualización: atendendo as circunstancias particulares do alumnado que determinan a diversidade.

- Socialización: a través de actividades de interacción que fomenten o traballo en equipo. Ademais, como indica Bruner, é importante a identificación co grupo social de referencia.
- Motivación: tendo en conta os intereses do alumnado.
- Carácter lúdico das actividades: recorrer ao xogo é unha estratexia moi eficaz e motivadora.
- Globalización: a programación debe procurar presentar os contidos establecendo relacións entre eles, axustándose á forma na que opera a mente dos rapaces.

Metodoloxía online.

No caso dunha non asistencia a clase de calquera alumno durante un período de tempo de máis de 2 semanas (xustificada, por suposto) tería que realizarse completamente virtual facendo uso das ferramentas das que dispoñemos:

- a Aula Virtual, onde iríanse subindo regularmente as presentacións do tema a tratar explicadas con voz en off e os correspondentes exercicios coa súa data de entrega.
- Edixgal. Só para os alumnos de 1ºESO, e funcionaría exactamente igual que a Aula Virtual só que ademáis os alumnos disporían do libro dixital.

AVALIACIÓN.

A avaliación forma parte do proceso de ensinanza e aprendizaxe que se desenrolla durante o curso de forma continua, individualizada e integradora. Os criterios de avaliación foron pensados como consecuencia evidente dos obxectivos xerais antes

indicados e correspondentes a toda a etapa da E.S.O. e, en consecuencia, encerran as esixencias mínimas do área ó concluir neste curso a obrigatoriedade da materia.

É necesario ver cos alumnos aproveiten os aprendizaxes, demostrando interese nas actividades propostas e responsabilidade na realización do traballo proposto. Para o que procederase ó uso de varios metodos de avaliación que podrán ser combinados. o método obxectivo o cuantitativo, no cal avalíarase ó alumno a partir dun examen o control, e o método de subxectivo, cualitativo o de observación, no cal o profesor levará un seguimento diario do alumno. Este último método constará de tres momentos, un deles inicial, no cal o fin es coñece-lo estado actual do grupo, e en concreto do alumno. Servirnos para saber de que nivel partimos. o momento intermedio, continuo o formativo onde se pretende observar a implicación e atención do alumno, e o momento final o sumativo, no cal o profesor pode observar si o exercicio responde ós obxectivos plantexados a conseguir polo alumno.

Avaliación inicial.

Para realizar unha avaliación inicial efectiva teremos en conta as seguintes accións:

- Coñecemento da memoria relativa ó grupo do ano anterior.
- Ler os informes individualizados realizados o ano pasado para coñecer o punto de partida e os coñecementos non adquiridos.
- Reunión co titor do ano anterior e, no seu caso, cos mestres de PT e AL que actuaron no grupo o ano anterior.

- Valoración da situación do grupo e de cada alumno individualmente durante a primeira semana do curso a través da observación directa, do traballo diario e de fichas de seguimento.
- Reunión inicial cos pais, nais ou titores dos alumnos na última semana de setembro ou primeira de outubro.

Partiremos dunha pequena avaliación inicial na que, preguntando contidos básicos da asignatura, poderemos coñecer o nivel do que parten os alumnos para poder así enfocar a asignatura de maneira axeitada. En 4º de ESO: Manexo de escuadra e cartabón para o trazado de paralelas e perpendiculares, tipos de rectas e a súa situación no plano e coñecementos básicos de perspectiva diédrica e axonométrica.

Partindo da avaliación inicial elaboraremos o nivel de traballo da asignatura no primeiro trimestre e así poder comezar unha explicación dos conceptos novos cos que se va a traballar buscando a funfamentalmente unha motivación para estimular a curiosidade do alumnado polos temas que se tratan na aula.

Procedementos de avaliación.

- **Avaliación continúa presencial.**

Cada unidade constará dunha primeira explicación por parte do profesor e unha serie de láminas para traballar no aula que, se o tempo non é suficiente, deberánse terminar na casa e entregar ó día seguinte (non se recollerán traballos entregados fora de prazo). Ao día seguinte o exercicio será explicado polo profesor e correxido na clase por cada alumno que poderá preguntar as dudas surxidas durante a corrección. Ao final de cada unidade recolleránse todas estas láminas comprobando que foron correctamente correxidas e se procederá a realizar un exámen de repaso de materia, dito exame será o

70% da nota da asignatura e un 20% a media das láminas de traballo. Farase un exame por unidade que fará media para obter a nota de cada avaliación.

Nos traballos de clase, exercicios e láminas valiaráanse a partes iguais a orixinalidade e creatividade por un lado e a adaptación ó exercicio proposto por outro. Do mesmo xeito se puntuará de forma negativa a falta de limpeza e precisión nos traballos (o 10% restante da nota). Antes da entrega de cada lámina de traballo ou exercicio proposto entregarase sempre a rúbrica que se vai a utilizar na calificación. Valorarase o traballo diario, o traballo en casa, a actitude na aula e o comportamento. A nota final de curso do alumno será a media da nota de cada avaliación.

Importante, as tarefas e traballos deberánse realizar no prazo establecido, no caso contrario non se recollerán e iso veráse reflexado nas calificacións.

Os alumnos deben asistir ás clases previstos dos cadernos, pinturas e outros materiais así como idos instrumentos de debuxo técnico precisos para poder realizar os traballos propostos. A asistencia sen os útiles precisos será avaliada negativamente.

Os profesor comunicará ao principio de curso en cada aula todo o exposto anteriormente.

- **Avaliación continua semi presencial.**

En un principio esperaríase sempre a ter a posibilidade de realizar exame presencial. En caso contrario, debido a importancia da parte práctica da asignatura, faríanse tarefas recopilando todo o explicado para entregar na data acordada polo profesor. Sería unha tarefa por unidade explicada, e todas as tarefas en conxunto, entregadas a través da Aula Virtual ou Edixgal, farán media por igual para o resultado final.

- **Avaliación continua non presencial.**

Neste caso, a avaliación será exclusivamente en base aos traballos entregados a través da Aula Virtual. Valorarase o traballo, o seguimento e as entregas no prazo establecido.

Instrumentos de avaliación.

- Observación do traballo diario na clase tanto individual como en grupo.
- Corrección de láminas.
- Actitude ante a materia.
- Participación do alumno na clase.
- Entrega puntual de deberes.
- Probas prácticas e teóricas de cada unidade.
- Corrección de proxectos na aula.

Avaliación final.

A entrega de tódalas láminas propostas, así coma un esforzo realizado co resultado de mellora será o imprescindible para superala materia xa que serán o 20% da nota en cada unha das avaliacións.

A nota final da asignatura virá da media entre a nota da 1ª avaliación, a nota da 2ª e a nota da 3ª a partes iguais, tendo sempre en conta a mellora ou empeoramento do alumno ao longo do curso.

Tódalas láminas de traballo e exames serán entregados a cada alumno buscando unha tital transoarencia nas calificacións. Calquera consulta ou dúbida sobre a corrección de láminas e traballos poderán ser tratados coa profesora tanto por parte dos alumnos coma dos seus pais ou titores, nun horario acordado por ambas partes. Tamén para calquera outra consulta referente á materia. Ademais, se informará sobre o seguimento do alumno por medio de boletín de avaliación e uns avances (intermedios) que se enviarán ó domicilio do alumno, cos comentarios oportunos sobre interese, esforzo, coñecementos e comportamento.

Avaliación Ordinaria de Xuño.

Parece oportuno propoñer as actividades de recuperación ó finalizar o desenvolvemento completo de cada bloque temático e con anterioridade ás datas de avaliación programadas en cada trimestre natural.

No caso puntual de que a non superación de obxectivos, os alumnos que non obteñan unha avaliación positiva durante o curso deberán repetir os traballos indicados polo profesor e presentar os que no seu momento lle faltasen, tanto os de tipo práctico como as probas teóricas.

Recuperación e avaliación de pendentes.

A os alumnos coa asignatura de Educación Plástica e Visual pendente de cursos anteriores ó cursado entregaráselles unha serie de láminas para traballar na casa cos contidos adecuados á asignatura do curso pendente. A nota positiva indicará que ha superado a asignatura.

O xefe de departamento e profesor da asignatura pode regular o seguimento periódico dos alumnos que estean interesados, recollendo os traballos ao longo do curso,

para facer as correccións necesarias. Tal feito non impide ao alumno a posibilidade de facelo exclusivamente na data fixada para a recuperación de pendentes.

Instrucciones de presentación de los trabajos:

- Los ejercicios irán en láminas aparte respetando las técnicas, procedimientos y soportes pertinentes.
- Todas las láminas serán presentadas numeradas y con el nombre y apellidos del alumno.
- Se presentarán en una carpeta grapados a su correspondiente ejercicio.
- Habrá unha fecha límite de presentación e non se recollerán traballos pasada a data límite de entrega.
- Se entregarán al tutor correspondiente.

Se valorará:

- El acabado de los ejercicios, limpieza y presentación.
- La realización de todas las láminas.
- El uso acertado de técnicas, procedimientos y soportes.
- La aplicación de los procedimientos teóricos en cada ejercicio.

Tamén se realizará un examen teórico y práctico na primeira semana de mayo, donde no se permitirá la entrada al examen al alumno que no traiga el material necesario (escuadra, cartabón, compás y lápiz). Se notificará con tiempo suficiente de antelación o día e o lugar de dita proba.

A nota de esta Carpeta de Recuperación da asignatura fará media coa nota do examen de pendentes do mes de Maio.

Recuperación de alumnos pendientes nas dúas últimas semanas de Xuño.

Con obxecto de superar a asignatura pendente no mes de xuño, dividirase o alumnado de clase en dous grupos, grupo de alumnos aprobados e grupo de alumnos suspensos. Desta forma cos alumnos suspensos poderíanse adicar as clases a labores de repaso da asignatura mentres que, cos alumnos aprobados poderíanse facer actividades máis lúdicas relacionadas coa asignatura, tales como decorar o centro e pintar o muro valeiro da entrada do Instituto.

O alumnado suspenso deberá superar un exame completo no que se demostre que se coñecen e aplican os contidos mínimos para superar a asignatura exitosamente.

AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE.

Tomando a programación como documento base sobre o que traballar, e partindo dos resultados obtidos na avaliación inicial do alumnado, o seguimento semanal da programación nas reunións de departamento será fundamental.

De esta forma poderemos observar a idoneidade dos contidos elexidos, da metodoloxía aplicada e os recursos dos que dispoñemos para mellora o rendimento de cada grupo.

Valorarase:

1. O nivel da clase e as dificultades atopadas (traballo e participación do alumnado,...).
2. Os obxectivos acadados e a súa correcta secuenciación da materia.

3. Os recursos empregados polo profesor.

4. Metodoloxía didáctica empregada.

O profesor poderá introducir as medidas correctoras sempre que o estime oportuno. Ao final de curso, o profesor fará un resume global no que terá en conta, alomenos, os seguintes aspectos: o grado de cumprimento dos obxectivos acadados e dificultades atopadas. O informe final permitirá logo introducir as modificacións oportunas para os vindeiros cursos e as posibles modificacións da programación que se propoñan ao longo do curso, xunto coa súa xustificación, quedarán reflectidas no libro de actas e tamén na memoria final.

Procedementos.

- A experiencia de cursos académicos anteriores, que permitirá a constante renovación e mellora da Programación docente.
- Valoración dos recursos dispoñibles (bibliográficos, tecnolóxicos, repográficos, material de laboratorio, etc) cos que se conta ao principio de cada curso, e procurar amplialos empregando o presuposto asignado ao departamento.
- Análise da metodoloxía especificada na programación e empregada nas aulas, e a súa adecuación á consecución dos obxectivos de cada curso e nivel.
- Reflexión en canto aos resultados de cada trimestre, e da avaliación final do curso, que axudará a devandita mellora da programación.

- Elaboración da memoria final, que comprenderá a medida en que se conseguiron os obxectivos para o presente curso, e servirá de punto de partida da autoavaliación do próximo curso académico.

AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN E DA PRÁCTICA DOCENTE.

Tomamos a programación como documento base sobre o que traballar.

Mensualmente, nas reunións de departamento se concretan as modificacións da programación para os diferentes cursos e, se fora necesario e unha vez feita a avaliación inicial, para algún grupo en particular. Así mesmo observaremos a idoneidade dos contidos eleixidos, da metodoloxía aplicada e os recursos dos que dispoñemos para mellorar o rendimento de cada grupo.

Avaliación da programación didáctica.

A programación e o seu desenvolvemento será avaliada polo Departamento de Educación Plástica facendo mensualmente un seguimento do cumprimento da programación e da consecución das competencias nunha táboa adxunta á acta da reunión do Departamento. As posibles modificacións da programación que se propoñan ao longo do curso, xunto coa súa xustificación, quedarán reflectidas no libro de actas e na memoria final.

Ao longo do curso avaliarase a programación en todos os seus apartados en tres fases:

1. O profesorado determinará o grao de cumprimento da programación en cada grupo e as modificacións propostas nos diferentes apartados ao contrastala coa realidade na aula.

2. Nas reunións de Departamento concretaranse os cambios a realizar de forma aillada nun grupo ou a nivel xeral en todo un curso.

3. Este seguimento se recollerá na Memoria final do Departamento, onde se fai unha valoración da programación e as propostas para a mellora da mesma.

Os indicadores que mostrarán o grao de cumprimento da programación son os seguintes:

	INDICADORES	VALORACIÓN				
		1	2	3	4	5
1	Os estándares de aprendizaxe propostos posibilitaron a consecución dos obxectivos do curso.					
2	As actividades de aprendizaxe permiten avaliar as competencias básicas.					
3	Acadáronse os obxectivos propostos para o curso:					
	1º ESO					
	3º ESO					
	4º ESO					
4	A temporalización é axeitada aos contidos propostos.					
5	A metodoloxía proposta é adecuada.					
6	Os criterios e procedementos de avaliación e cualificación son claros e coñecidos polo alumnado.					
7	Aplicáronse correctamente os criterios de cualificación e promoción.					
8	As propostas de reforzo e recuperación son adecuadas.					
9	Leváronse a cabo actividades complementarias ou extraescolares.					
10	Fixéronse adaptacións de estándares e actividades de aprendizaxe da programación para adecualos á realidade do alumnado e facilitar o proceso de aprendizaxe.					

Avaliación da práctica docente.

O procedemento para avaliar a práctica docente consistirá na reflexión sobre o traballo diario dos membros do Departamento según a seguinte táboa. Desta extraeranse as conclusións que permitan mellorar nosa práctica . Os aspectos que necesiten ser mellorados ou modificados recolleranse na táboa e serán obxecto de debate nas reunións de Departamento.

INDICADORES	VALORACIÓN					PROPOSTAS DE MELLORA
	1	2	3	4	5	
Presento ao inicio de cada sesión un plan de traballo, explicando a súa finalidade, a importancia do tema para as competencias e a formación do alumnado.						
Reflexiono se os contidos son os indicados para o alumnado						
Estructuro e organizo os contidos dando unha visión xeral de cada tema (guiones, mapas conceptuales, esquemas...)						
Selecciono e secuencio os contidos da programación de aula coa secuenciación adecuada ás características de cada grupo de alumnos.						
Planifico a miña actividade educativa de forma coordinada co resto do profesorado (xa sexa por nivel, ciclo, departamentos, equipos educativos e profesores de apoio).						
Distribúo o tempo adecuadamente: (breve tempo de exposición y o resto do mesmo para as actividades que o alumnado realizan na clase).						
Planifico distintos agrupamentos en función do momento, da tarefa a realizar, dos recursos a utilizar... etc, controlando sempre o adecuado clima de traballo.						
Utilizo recursos didácticos variados (audiovisuais, informáticos, técnicas de aprender a aprender...), tanto para a presentación dos contidos como para a práctica do alumnado, favorecendo o uso autónomo por parte dos mesmos.						

Reviso e corrijo frecuentemente os contidos, actividades propostas -dentro e fóra da aula, adecuación dos tempos, agrupamentos e materiais utilizados.						
Proporciono información ao alumnado sobre a execución das tarefas e como pode melloralas e favorezo procesos de autoevaluación e coevaluación.						
No caso de obxectivos insuficientemente acadados propoño novas actividades que faciliten a súa adquisición. No caso de obxectivos suficientemente acadados nun corto espazo de tempo, propoño novas actividades que faciliten un maior grao de adquisición.						
Realizo unha avaliación inicial ao comezo do curso, para axustar a programación, na que teño en conta o informe final do titor anterior, o de outros profesores, o del o Equipo de Orientación Educativa y Psicopedagóxica y/o Departamento de Orientación.						
Utilizo sistemáticamente instrumentos variados de recollida de información (registro de observacións, carpeta do alumno, ficha de seguimento, diario de clase...)						
Utilizo os resultados de avaliación para modificar os procedementos didácticos que realizo y mellorar a miña intervención docente.						

ELEMENTOS TRANSVERSAIS.

Os temas transversais afectan a tódalas áreas do currículo escolar e deben estar presentes na aula de forma permanente, posto que se refiren a problemas fundamentais na sociedade. Os máis relevantes son:

Educación moral e cívica: actitudes que favorezan a socialización dos alumnos, actitudes de respecto cara aos demais, coñecer e exercer formas de participación cívica.

Educación para a saúde: desenvolver hábitos de saúde

Educación para a paz: adestrarse para a solución de conflitos no ámbito escolar, educar para a acción.

Educación na igualdade de sexos: adquirir información sólida sobre o tema, adoptar unha actitude crítica ante a discriminación de sexos.

Educación ambiental: favorecer actitudes de reflexión ante o uso de materiais reutilizables así como coñecer os principais problemas ambientais e desenrolar unha conciencia de responsabilidade sobre os mesmos.

Educación do consumidor: crear unha conciencia de consumidor responsable, desenvolver un coñecemento dos mecanismos de mercado así como os dereitos do consumidor e as formas de facelos efectivos.

Educación viaria: adquirir condutas responsables con respecto a educación viaria, desenrolar xuízos morais sobre a responsabilidade humana nos accidentes e en tódolos problemas de circulación.

MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE.

A atención á diversidade, como queda recollido no decreto 229/2011 levarase a cabo adaptando a metodoloxía e os recursos pedagóxicos ás características dos alumnos. Se é preciso reforzaranse as clases con exercicios e explicacións personalizadas. A programación de Educación plástica e visual pode presentar problemas de comprensión en algúns aspectos que presentan alto nivel de visión espacial e dificultades en canto ao nivel de comprensión-execución. Temos en conta que non todos os alumnos asimilan ao mesmo tempo os contidos tratados, nin teñen as mesmas habilidades. A programación debe prestar oportunidades de recuperar o non adquirido no

seu momento (aínda que isto supoña tamén para o alumno un traballo extra), puidendo retomar os conceptos básicos para garantir a comprensión conceptual.

Se ben no momento de realización da presente programación descoñecemos con que alumnado imos traballar, o Departamento de Educación Plástica e Visual tentará atender á diversidade de características que presente coas seguintes medidas:

Colaboración co Departamento de Orientación na realización de ACs para aqueles alumnos que o precisen.

Emprego de fichas individualizadas no logro de determinados estándares de aprendizaxe para alumnado que o precise por dificultades cognitivas, visuais, de idioma, etc, ou o requira por amosar un progreso máis rápido que o resto na consecución dos obxectivos. As actividades de reforzo están especialmente contempladas para o alumnado con dificultades, que precisa repasar e traballar conceptos, aplicar técnicas e afianzar destrezas. No caso de alumnado con dificultades especiais, seguirase o criterio e consellos dados polas responsables do departamento de Orientación do centro, quen nos suxerirán exercicios e metodoloxías axeitadas e adaptadas ao seu nivel. Na medida do posible terase en conta o punto de partida de cada un, as súas dificultades e súas capacidades, pero sen esquecer o nivel no que están e que a materia é fundamental na súa formación.

ACCIONES DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR E PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO.

Dende o departamento de Educación Plástica durante este curso 2019/2020, al igual que no curso pasado, proponlle aos alumnos actividades que fomentan a lectura, e que teñan ao libro como obxecto de reflexión e suxeito de experimentación. Asimesmo, o departamento de Educación Plástica coa axuda da biblioteca do centro forma parte do

proxecto de **Bibliotecas de Aula**, cuyo obxectivo principal é facilitar o acceso directo a libros do gusto e interese del alumnado, pero sempre relacionado coa asignatura. Dúas das estanterías principais da aula utilízanse só para albergar libros relacionados coa asignatura de Educación Plástica, dende libros de secundaria das diferentes editoriais, libros consulta, libros de historia da arte,... ata libros de manualidades, todos eles propiedade do departamento, agás dúas baldas de marco violeta nas que se atopan libros de consulta propiedade da biblioteca do centro.

A Biblioteca do Centro considérase igualmente un recurso clave tanto como unha fonte máis de información e aprendizaxe e dende o departamento de Educación Plástica promoveráse en todo momento o seu uso e a colaboración nas actividades que ésta precise. A prensa diaria e os magazines ou suplementos dominicais, cando o seu contido é de interese, tamén serán empregados como material de traballo dende os que poida xurdir, logo de lectura e análise, un novo planeamento artístico sobre o que traballar.

Por outra parte, fomentamos a ampliación do vocabulario específico do feito artístico, integrándoo con outros linguaxes, o que colabora nunha mellor transmisión de emocións ideas e sentimentos tanto na linguaxe plástica como verbal ou escrita.

ACCIONS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC DO CENTRO.

O Departamento de Educación Plástica durante este curso 2019/2020 propondrá aos alumnos actividades que fomentan o emprego das novas tecnoloxías, promovendo a análise de materiais impresos e audiovisuais integrando e relacionando os recursos verbais e plástico-visuais ou audiovisuais.

Os programas de deseño ou retoque fotográfico libres, tales como o GIMP2 ou o Inkscape, Movie Maker, están instalados nos ordenadores das dúas aulas de informática

do centro, e neles realizaránse algunhas das actividades propostas. Asemade, os múltiples recursos que Internet ofrece, serán tamén materiais para o noso traballo na aula.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

Dende o departamento de Educación Plástica durante este curso 2019/2020 están programadas dúas actividades:

1. Actividade de **encuadernación de libros** en conxunto coa asociación de integración de xente con discapacidade, **AFEXDI**. Estará enfocada para os alumnos de 3º ESO que teñen a asignatura de Educación Plástica no centro, un total de 47 alumnos. O horario que comprenderá e o seu desenvolvemento será o seguinte).

O taller terá, en un principio, unha duración de dúas horas e media aproximadamente, desde as 11:00 ata as 14:25. O transporte corre a cargo do departamento de Educación Plástica para poder ir recoller á xente que dará o curso-taller, que será xente discapacitada da asociación. Polo tanto, o transporte deberá estar en AFEXDI ás 9:30 h. (Polígono Fontiñas - Rúa París, Reid. 8, Bloque 5 - baixo).

O taller desenvolveráse en grupos por cuestión de tempo e eficacia, polo que os alumnos distribuiránse en grupos e cada un deles disporá de uns 30 minutos para realizar o taller. Constará de 4 procesos: Dobrado de papel, cosido do papel, lomado, y elaboración de tapas. O material que necesario será: 4 mesas para cada proceso de encuadernación, cola branca e un par de paquetes de folios.

O taller será de balde e o seu único xeito de financiarse será mediante a venda dos seus propios produtos, polo que tamén levarán algún material para vender durante a elaboración do taller. Tampouco farían falta profesores acompañantes nin a implicación de outros departamentos.

2. Visita guiada e didáctica á Fundación CIEC, Centro Internacional de la Estampa Contemporánea, coñecer o CIEC, a súa Colección e exposicións temporais con comentarios das obras expostas, demostracións técnicas, compartir unha xornada cos artistas que traballan nos talleres e ademais la posibilidade de realizar unha estampa. Actividade enfocada aos alumnos de 4º ESO que cursan a asignatura.

Actividades complementarias.

Exposicións periódicas dos traballos dos alumnos e exposición de fin de curso cunha selección das obras mais interesantes. Cando sexa posible esta exposición terá carácter didáctico co apoio de paneis explicativos sobre os contidos traballados e os procedementos e técnicas utilizadas.

Participación con outros departamentos ou coa biblioteca en diferentes actividades.

COMUNICACIÓN DA PROGRAMACIÓN AO ALUMNADO

Co fin de garantir o dereito do alumnado a unha avaliación obxectiva, os centros deberán facer públicos os procedementos xerais de avaliación e os criterios de promoción que a Comisión de coordinación pedagóxica e os Departamentos didácticos establecesen, respectivamente, na proposta curricular da etapa e nas súas programacións didácticas (ORD_ECD_1361-2015_Currículo_ESO e BAC MEC e avaliación).

Cumprindo co disposto na vixente orde do calendario escolar, ao inicio de curso, o xefe de departamento elaborou a información básica relativa á programación didáctica, que se dará a coñecer á comunidade educativa seguindo o procedemento establecido no centro para garantir a súa publicidade:

- Posta a disposición da programación didáctica completa na páxina web do centro.

- Entrega na Xefatura de Estudos do documento que contén a información básica relativa á programación (procedementos de avaliación, criterios de cualificación, actividades e reforzos para lograr a recuperación, recuperación de materias pendentes).
- - Publicación da información básica da programación nos “taboeiros” da Aula de Debuxo, así como naquelas outras nas que se imparta o horario completo dalgunha das materias deste departamento.
- Entrega a cada alumno que curse a asignatura de Educación Plástica no centro, dunha folla coa información básica relativa á programación didáctica (unidades, actividades e avaliación).

O profesor e xefe de Departamento de Artes Plásticas,

A handwritten signature in black ink, written in a cursive style. The signature appears to read 'Francisco Brey' with a stylized flourish at the end.

Francisco Javier Brey Ferreiro

En A Ponte do Porto, a 19 de setembro de 2023